quillett (Diptera, Aulacigrastridae) from Anglesey, North Wales. – Entomologist's mon. Mag. 118: 235–238.

Papp, L. 1984. Stenomicridae. – In: Soós, A'. & Papp, L. Catalogue of Palaearctic Diptera 10: 61–62.

Williams, F. X. 1939. Biological studies of Hawaiian water-loving insects. III. Diptera or flies. B. Asteiidae, Syrphidae and Dolichopodidae. – Proc. Haw. ent. Soc. 10: 281–315.

Recension

Gershenzon, Z. S., et al. (huvudredaktör Medvedev, G. S.) 1990. *Keys to the Insects of the European Part of the USSR*. Volume IV, Lepidoptera, Part II. 1092 sidor. [Översättning av *Opredelitel' Nasekomykh Evropeiskoi Chasti SSSR, Tom IV, Cheshuekrylye, Vtoraia Chast'*. Nauka Publishers, Leningrad (1981).] Oxonian Press Pvt. Ltd, New Dehli. Distribueras av E. J. Brill Publishing Company, Leiden. Pris ca 900 SEK.

Den ryska versionen av detta digra verk recenserades i Ent. Tidskr. 105 (1984)/3: 89. Boken behandlar 33 småfjärilsfamiljer av vilka följande kan nämnas: Tineidae, Bucculatricidae, Gracillariidae, Argyreshiidae, Elachistidae, Momphidae, Oecophoridae och Gelechiidae. Inte mindre än 1280 arter från det europeiska Sovjetunionen med grannländer avhandlas.

Den nu utkomna engelska versionen har blivit betydligt tjockare än originalet, inte därför att mer fakta har tillförts utan genom en annorlunda layout och tjockare papper. För den som arbetar med taxonomin hos Microlepidoptera innebär denna publikation en stor hjälp då boken består av både bestämningsnycklar och genitalbilder. Genom att nu få tillgång också till engelsk text blir bestämningsarbetet ytterligare förenklat.

Eftersom översättningen är mer eller mindre ordagrann och uppgifterna inte har uppdaterats, består originalets för- och nackdelar. Boken är i stort sett genomgående en kompilering av den information som stått författarna till buds och den är i sin uppläggning snarlik Herings "Die Schmetterlinge. Ergänzungsband I" från 1932, som haft så stort värde för fjärilstaxonomer under flera decennier. För samlare i grannområdena är det ju av stor vikt att få uppgifter om de arter som förekommer i den europeiska delen av Sovjetunionen så att eventuella, påträffade nytillskott inte förbises. Nu är faunan där skenbart inte så värst mycket artrikare än t ex den nordiska, men det beror nog till en del på att den inte är så välutforskad.

En annan fördel med boken är att många genitalier visas som inte publicerats på annat håll. I bestämningsnycklarna får man förutom karakteristika hos imago veta värdväxter och den geografiska utbredningen för alla arter. Tyvärr har översättaren nästan uteslutande använt de engelska trivialnamnen på värdväxterna. I slutet av boken finns en tolkningslista på de aktuella växterna från engelska till latin, men denna lista skulle ha varit överflödig om översättaren valt att ge de vetenskapliga namnen direkt, vilket också förekommer då inga engelska namn har funnits.

Även om avsikten varit att ge en i stort sett exakt översättning av originalverket, skulle bokens värde ökat i än högre grad om man givit arterna de nyaste namnen, uppdaterat den geografiska utbredningen och andra uppgifter samt, framför allt, bytt ut en del mycket svårtolkade genitalbilder och korrigerat allvarliga felaktigheter. Vidare kunde man också lagt till mängder av kända hongenitalier. Det hade också varit förtjänstfullt om man dessutom infogat nyupptäckta och nybeskrivna arter inom europeiska Sovjetunionen och i grannländerna, om inte i bestämningsnycklarna så åtminstone i form av noter i anslutning till närstående arter. Bilder av de tilllagda arternas genitalier kunde förslagsvis ha publiceras i en supplementdel i slutet av boken. Dessa tillägg borde inte ha varit helt omöjliga att genomföra i samarbete med den ryska redaktionen för originalutgåvan.

Tills nyligen har kontakten med västlandet inte varit helt problemfri och fortfarande finns hinder för ett smidigt samarbete mellan ryska och västerländska entomologer. Av detta skäl är bokens innehåll i vissa detaljer föråldrat. Grupper, som nyligen reviderats av europeiska eller andra lepidopterologer, skulle ha kunnat få en modernare behandling. Omfattningen och tillförlitligheten är också avhängig av de medverkandes specia-

liteter. Exempelvis är familjen Gracillaridae synnerligen utförligt avhandlad medan Symmocidae och Blastobasiidae endast representeras av ett fåtal arter och i övrigt är undermåligt framställda, trots att det aktuella området med randländer innehåller mångdubbla antalet arter. Ett djupare samarbete med Prof. L. Gozmány i Budapest skulle kunna ha varit fruktbart vid behandlingen av Symmocidae. Det är naturligtvis lätt att önska sig alla dessa kompletterande godbitar men det har kanske funnits upphovsrättsliga problem i samband med översättningen. Till viss del har man ändå fått en liten hjälp på vägen till mer information genom de litteraturhänvisningar som finns i inledningen till varje behandlad familj.

För att slippa ändra registret har redaktionen i vänstermarginalen genom hela boken infogat de gamla sidnumren från originalvolymen. Översättningsvolymens egen paginering stämmer sålunda inte med registrets men det blir man ganska snart medveten om. Ibland kan det medföra smärre problem att hitta vissa illustrationer men efter en kort tids användning vänjer man sig vid denna diskrepans.

Som påtalades vid recensionen av den ryska upplagan finns det en del sakfel i den tegelstenstunga boken. Förutom de som nämndes då bör också framföras en varning för bilderna av hangenitalierna hos *Bucculatrix noltei, Parornix anglicella, Lithocolletis trifoliella, Lyonetia prunifoliella, Blastobasis phycidella* och *Oegoconia quadripuncta*. Avbildningen av hongenitalierna av *Dialectica scalariella* tycks också kunna leda till brydsamheter.

Trots att den anmälda boken har vissa smärre brister är dess fördelar så mycket större. Vi har här ett samlingsverk över en stor mängd småfjärilsfamiljer och den som kommer att använda det finner kanske anledning att själv infoga rättningar och tillägg för att fortlöpande ha boken så aktuell som möjligt. Trots ett ganska högt pris är den väl värd att rekommendera.

Bengt Å. Bengtsson

Tre vackra nybörjarböcker

Mound, L. 1991. *Fakta i närbild. Insekter*. Bonniers Junior förlag. Stockholm. ISBN 91-48-51869-7. 64 sid, alla med färgill., 28×21,5 cm. Pris: 169 SEK.

Chinery, M. 1991. *Så lever fjärilen*. Bonniers Junior förlag. Stockholm. ISBN 91-48-51889-1. 32 sid, alla med färgill., 22,5×17 cm. Pris: 77:50 SEK.

Chinery, M. 1991. *Så lever myran*. Bonniers Junior förlag. Stockholm. ISBN 91-48-51890-5. 32 sid, alla med färgill., 22,5×17 cm. Pris: 77:50 SEK.

Bonniers Junior förlag har nyligen givit ut tre mycket fina nybörjarböcker om insekter riktade till barn och ungdom. Alla tre titlarna är översättningar av färska engelska böcker. Gemensamt är att de fina bilderna fått huvuddelen av utrymmet och försetts med relativt korta texter. Vidare är böckerna upplagda biologiskt och ej avsedda för identifiering av djur. De presenterar intressant information om insekter på ett spännande sätt.

Mounds bok är i princip upplagd som en lärobok i entomologi med uppslag om olika insektgrupper eller olika teman, t ex skyddande likhet eller munnen och maten. Layouten är spännande och de många fantastiska tropiska insekterna görs full rättvisa. Är man inte intresserad av insekter så blir man efter några tittar. Fina bildsekvenser redogör bl a för olika insekters förvandling, slagsmål mellan ekoxhanar och byggandet av ett getingbo.

En del felaktigheter finns att hitta. Överst på sid 27 talas om dagsländelarver fastän flicksländelarver avses; nederst på sid 48 påstås felaktigt att en dykarlarv gräver ner sig i bottendyn för förpuppning. Alla dykarlarver förpuppar sig ovan vattenlinjen (utom Noteridae som har kokonger i anslutning till växtrötter).

Chinerys böcker är båda upplagda som biologiska artmonografier. Makaonfjärilens resp den gula tuvmyrans liv skildras steg för steg under en generation. Varje textbit illustreras med en vacker färgteckning plus ett helsides färgfotografi. Inte lika spännande som Mounds bok men vackert och informativt.

Att gula tuvmyran är en av Sveriges vanligaste myror är nog sant, men borde man inte även talat om att den saknas eller är mycket ovanlig i större delen av Norrland.

Tre fina presentböcker som kan hjälpa svensk entomologi med nykrekryteringen.

Anders Nilsson